

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

בס"ד

מרחשון התשפ"ו
מפטיר לְפִנֵּי תַאמֵר יַעֲקֹב (ישעיה מ)

פרשת לך לך

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בעניינה דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל
בפרשת לך לך 126 פסוקים = **וַיִּפֹּל, עֲבָדִים, יבא דודי לָגְנוּ**
וַיִּפֹּל אֲבָרָם על פְּנֵיו וַיִּדְבֹּר אִתּוֹ אֶל-לֵהִים לֵאמֹר. (בראשית יז א)
יבא דודי לָגְנוּ לבית משכבו ומקדש **וַיִּאֲכַל פְּרִי מִגְדָּיו** יקבל קרבנות. (שה"ש ד טו)
ובית שני עמד **ת"ך** בגימטריא **וַיִּאֲכַל פְּרִי מִגְדָּיו**. (רוקח)
יש בה מצות עשה אחת והיא מצות ברית מילה. (ספר החינוך)

סגולה להצלחה בפרשה - חודש מרחשון שבטו נפתלי, וראוי לרוץ בו לדבר מצוה כמידתו איילה שלוחה, וביום י' לחודש שנולד גד, יהיה היום הזה למזל טוב לכל העושה דבר, וביום טובה יהיה טוב כי זכות גד חופף עליו כל היום ההוא.

כתב רבינו בחיי ז"ל, בנימין הצדיק נולד ביום י"א לחודש מרחשון, ובו ביום שנולד בנימין מתה רחל כדכתיב (בראשית לה יח) **וַיְהִי בַצֵּאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן אוֹנִי וְאֹנִי קָרָא לוֹ בְּנִימִין**. עכ"ל ולפי זה אשכחן טוב טעם על קריאת שם החודש הזה מרחשון על שם דנפטרה בו אמא רחל, ומ"ר ראשי תיבות מ"תה ר"חל. טעם נוסף על שם שאין בו יום טוב. וכן על שם טיפת הגשמים שירוד דמר הוא מלשון (ישעיה מ טו) **הֲנֵן גּוֹיִם כְּמֶר מִדְּלִי**. (מועד לכל חי כו) (בן יהודע – סנהדרין קט א)

סגולה למקשה לילד - בפרשת המילה (בראשית כל פרק י"ז) אין ט', וכן במזמור **יענף י-הנה ביום צרה** (תהלים כ). ואין נופלים על פניהם ביום המילה, כי המילה נקראת טוב, וכתיב (קהלת ז יד) **בְּיוֹם טוֹבָה הֵנָּה בָטוֹב**. היינו ביום שמקיימים מצות מילה הקרויה טוב **הֵנָּה בָטוֹב** ואין לומר תחנון. כמו ביום טוב שאין אומרים תחנון. וכן (שמות ב ב) **וַתִּרְא אֱתוֹ כִּי טוֹב הוּא** שנולד מהול. וטוב לומר מזמור יענף על המקשה לילד. (ספר הגימטריאות) וכתב הרוקח – כל אלפא ביתא כתוב במזמור יענף לבד מט', וט' פסוקים איכא הכא לומר כל הקורא ט' פסוקים אלו כשהאיש מקשה לילד, אז תלד מיד. ובמדרש (תהלים כ ב) אמר רבי יהושע כהן תשעה פסוקין יש במזמור הזה (בלי **למנצח מזמור לדוד**, שהוא אינו מגוף המזמור) כנגד תשעה חודשים שהאשה מתעברת בהם ומה ה' אומרת 'דעני חיתא הוא יענה אתכם'. מי שעונה יולדת בצריה 'צרה' מלשון ציריה, הוא יענה אתכם. (סידור הרוקח עמ' תכה)
בזמור זה ט' פסוקים בגימטריא קטנה מספר 'אמת'. במזמור זה שבעים מילים - כנגד שבעים נפש שירדו בני יעקב למצרים. (תהלים המפורש – פרק כ) ובתיקוני זוהר שהם כנגד שבעים צירים וחבלי שכינה, ובמפרשים - שהם כנגד שבעים שנות חבלי משיח בדוגמת האיילה שצווחת שבעים קולות קודם הלידה. (זה"ב משפטים ק"ט ע"ב). בפרק זה ש"י אותיות - כנגד ש"י עולמות שעתיד הקב"ה להנחיל לצדיקים כשיבוא משיח. כתב הרוקח - האות ט' רומזת למכשולים המונעים מהתפילה לעלות ולהתקבל לפני כסא הכבוד, בפרק כולו לא מופיעה האות ט' היות ושום דבר לא יכול להפריע לתפילה זו מלהתקבל. (רוקח כח)

ויאמר י-הנה אל אברם לך מֵאַרְצָךָ וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. (יב א) פרש"י (יב ב) לא גלה לו הארץ מיד פְּדִי לְחַבְבָּהּ בְּעֵינָיו, וְלָמַת לוֹ שָׂכָר עַל כֹּל דְּבִוּוֹ וְדָבִוּוֹ. כתב האוה"ח (יב ד) - אכן כוונת הכתוב הוא להודיע חיבתו של אברהם שלא נתעכב אפילו שעה אחת אלא בגמר דברי ה' לך לך תכף וּלְךָ אֲבָרָם ולא נתעכב לשום סיבה ועזב את אביו ומולדתו.
שאלה - כיצד ידע אברהם אבינו להיכן להתחיל ללכת, לאיזה צד, והקב"ה לא גילה לו כדי לחבבה בעיניו, והוא לא התעכב אלא הלך מיד.
תשובה - היה הענן הולך לפני אברהם והוא הולך אחריו. וכתב בעה"ט - **אַרְצָךָ** בגימטריא 'בעננים' (222).

וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל וְאֲבָרְכֶךָ וְאֶגְדְּלֶךָ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה. (יב ב) תרי"ג בגימטריא **שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה** (614 עם הכולל) רמז שיקיים תרי"ג מצוות וזרעו אחריו שיקבלו את התורה שכלולה בתרי"ג מצוות וזהו סוד שנקרא שמו 'אברהם' 'גימטריא רמ"ח' שהם עיקר כל המצוות. (רבינו אפרים)
אמרו רז"ל שמעת שנימול אברהם יש לאבות דין ישראל גמור. **וְאֶגְדְּלֶךָ שְׁמֶךָ** 'אברהם' וזה יהיה במילה. **וְאֶגְדְּלֶךָ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה** גימטריא תרי"ג שכשאגדיל שמך במילה אז יהיה לך דין ישראל ותקבל תרי"ג מצוות ולכן במילה נקרא 'אברהם' גימטריא רמ"ח' שבעת היא יקבל רמ"ח מצוות עשה. 'אברהם' גימטריא 'היה ברכה'. (פני דוד)
וְאֶגְדְּלֶךָ שְׁמֶךָ פירוש אוסיף לך אות ה', הרומזת לבחינת ענוה, ומכח זה זכה לומר (בראשית יח כז) **וְאֹנִי עֶפְרָא נָאפֵר**. (שלחן מלכים)

אמרי נא אחתי את למען יטב לי בעבורך וחייתה נפשי בגלגלך. (יב ג) פרש"י - יתנו לי מתנות.
שאלה - כיצד אמר לשרה לומר שהוא אחיה והיא אשת איש וזהו אחד מהעבירות שנאמר בהם יהרג ואל יעבור (סנהדרין עד א). וקא עבר משום (ויקרא יט יד) וּלְפָנָי עֲזָר לֹא תִתֵּן מְכַשָּׁל.

תשובה - דעתו של אברהם היה אם ישאלו עליה אם היא נשואה, הוא ישיב להם שבעלה הלך למרחוק, ולא ימצאו להם תקנה להרוג את בעלה, וינחווה. (החזקוני) מאחר שאת בת אחי כמו שאמר בלוט בן אחיו (יג ה) **כִּי אֲנִישִׁים אֲחִים אֲנִינָנוּ**. (הרוקח) **א"נ** אברהם גירש את שרה על תנאי, אם לא יארע נס ויגע בה פרעה תהיה מגורשת למפרע מעכשיו ואין כאן איסור אשת איש. (חת"ס) וכתב המלבי"ם (לקמן כ ה) - שלפי הדין בבן נח כשאחד מהם אמר אין את אשתי נעשית פנויה כי א"צ גט כריתות, וכשאמר אחותי היא נעשית פנויה.
וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְגָּלְךָ. (יב ג) פרש"י - יתנו לי מתנות.

שאלה - והלא כתיב (משלי טו כז) **וְשׂוֹנֵא מִתְּנֵת יִחְיֶה** ואיך היה אוהב שיתנו לו מתנות. ועוד מה ראה שקיבל מתנות מפרעה וממלך סדום לא רצה לקבל.
תשובה - מה שכתוב **וְשׂוֹנֵא מִתְּנֵת יִחְיֶה** היינו בישראל אבל באומות העולם כמציל מידם דמי ולכן היה אוהב אברהם שיתנו לו מתנות. (הרע"ב) כדי שיאמינו שהיא אחותו לכן קיבל מפרעה, ודעתו וכוונתו שלא יבינו שהיא אשתו, ולפי שהסדומים היו צרי עין, וכתיב (משלי כג ו) **אַל תִּלְחַם אֶת לִחְמֵי רַע עֵינָי**, על כן לא רצה לקבל מהם אבל המצריים אינם כך. (מושב זקנים) **א"נ** הכי קאמר אם ירצו לקחתך יצטרכו לתת לי מתנות כדי שאסכים ואז אוכל לבקש מתנות גדולות שלא יהא בכחם לתת. אבל אם ידעו שאת אשתי ידעו שאין עצה לקחתך אלא שיהרגוני. ולא עלה בדעתו שהמלך יקחנה שהוא בוודאי יכול למלאות כל בקשותיו. (טעמא דקרא)

שאלה - מדוע לא חשש אברהם שיאמר פרעה שהוא העשיר את אברהם כמו שחשש לגבי מלך סדום (יז כג) **וְלֹא תַאמֵר אֲנִי הִעֲשֵׂרְתִי אֶת אֲבָרָם**.
תשובה - פרעה נתן לאברהם מתנות מרכושו הפרטי, לכן פרעה יכל להתפאר ולומר שהוא העשיר את אברהם, וזה לא היה אכפת לאברהם כיון שזה אמת. לעומת זאת מלך סדום לא נתן לאברהם מרכושו הפרטי, שהרי זכה בכך אברהם כשלל המלחמה שבה נצח. אם כן מלך סדום רצה לתת לאברהם רכוש שכבר היה שייך לאברהם. לכן לא רצה אברהם שמלך סדום יתפאר בשקר ויאמר **אֲנִי הִעֲשֵׂרְתִי אֶת אֲבָרָם**. ובפרט כאשר האמת היא הפוכה, שאברהם הוא זה שהעשיר את מלך סדום. (אזנים לתורה)

ויַעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוא וְאֶשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הִגְבִּיחַ. (יג א) יותר יש מעלה בישיבת ארץ ישראל כשחוזר מארץ ישראל לפי שעה לחוץ לארץ ואח"כ חוזר לשוב לשבת בארץ, טוועם בה קדושה יתירה בפעם השניה יותר מבראשונה. והוא נלמד מאברהם אבינו שכל עיקר מדינתנו ועילוינו היה בפעם השניה **ויַעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם**. (אגרא דפרקא אות קח)

וַיְהִי בַיּוֹם אֲמַרְפֶּל מֶלֶךְ שֵׁנֶעַר אַרְיֹף מֶלֶךְ אֶלְסַר כְּדָרְלֵעָמַר מֶלֶךְ עֵילָם וְתַדְעֵל מֶלֶךְ גּוֹיִם. (יד א)
חִידָה בַּפְרָשָׁה – היכן רמוז בפסוק מאמר חז"ל (שבת נג.) הלכה כשמואל בדיני וכתב באיסורי.
תשובה – אַרְיֹף הוא שמואל ונקרא אריוף על שם שהלכה כמותו בדינין, דאריוף לשון מלכות היא כמו ריכא ובר ריכא (ב"ב ד.) והכי פירושו, אריוף מלך אלא סר, כלומר אלא מאיסור דהלכתא כרב. (דעת זקנים) איתא (קידושין ל.) שלוי קרא לשמואל אריוף. פירש"י - על שם שהיה בקי בדינין ושופט כמלך השופט על הארץ לשון ריכא מלך. ודינא דמלכותא דינא.

וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נִתְמָה זָרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי. (טו ג)
שאלה – הלשון 'הן' נראית לכאורה מיותרת. הול"ל **וַיֹּאמֶר אַבְרָם לִי לֹא נִתְמָה זָרַע.**
תשובה – בין אותיות אלף - בית ישנן רק שתי אותיות שאין להם זוג – אותיות : ה"א, ו"ו. (שכל האותיות מזדווגין למספר עשרה או מאה, א"ט, ב"ח, ג"ז, ד"ו – חוץ מהאות ה'. כמו"כ י"ז, כ"פ, ל"ע, מ"ס, מצטרפין למספר מאה חוץ מהאות ו'). מי שלא זכה להוליד בנים נחשב בגדר פנוי שאין לו בת זוג. ודומה לאותיות ה'ן שאין להם זוג. וזהו שאמר אברהם, כיון שלא נתת לי זרע חשוב אני כמו 'הן', האותיות האלה שאין להם זוג. (אדרת אליהו)

וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֵךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֵךְ אַבְרָם כִּי אַב הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְמַיֵּד. (יז ה)
דרשו חז"ל (ברכות יג א) תני בר קפרא: **כָּל הַקּוֹרָא לְאַבְרָהָם 'אַבְרָם' - עוֹבֵר בְּעֵשָׂה. שְׁנַאָמַר: 'וְהָיָה שְׁמֵךְ אַבְרָהָם'. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: עוֹבֵר בְּלֹא, שְׁנַאָמַר: 'וְלֹא יִקְרָא עוֹד [את] שְׁמֵךְ אַבְרָם'.**
שאלה – למה לא נזכר דין זה בפוסקים, מאחר דאית ביה לאו ועשה.
תשובה – לפי שאין דין זה נוהג אלא בזמן שאברהם אבינו ע"ה עודנו חי בעולם הזה קודם שנפטר, וכן נמי נוהג לאחר תחיית המתים. (בן יהוידע שם)

אֵלָּא מֵעַתָּה הַקּוֹרָא לְעֵקֶב 'עֵקֶב' הֲכִי נִמְי? 'שְׁאֵנִי הִתְם דְּהַזְר אֶהְדְּרִיה קְרָא. דְּכְתִיב (בראשית מו ב): 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִקְרָאוֹת הַלְיָלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב 'עֵקֶב'. (ברכות שם)
שאלה – זה עצמו קשה מדוע קראה התורה ליעקב אחרי שנשתנה שמו לישראל בשמו הראשון. **ועוד** אולי נלמד מיעקב על אברהם, שהשם הראשון לא נפסל ומותר להשתמש בו.

תשובה – כתוב במדרש (ספרי ראה נה) אין 'וְהָיָה' אלא מיד, ו'וְהָיָה' משמעו לאחר זמן. אצל אברהם כתוב **וְהָיָה שְׁמֵךְ אַבְרָהָם**, משמע שמיד יוחלף שמו לאברהם, לכן לא נקרא עוד בשם אברהם. אצל יעקב נאמר 'כִּי אִם יִשְׂרָאֵל וְהָיָה שְׁמֵךְ' משמע שרק בעתיד יקבע שמו כישראל, ולכן אין איסור להזכירו בשם יעקב. (פניני הגר"א) **ועוד** לפי שנתוסף ה' באברהם רמז על ה' חומשי תורה דכיון דהוא מקיימו אינו תלוי במזל ויזכה לבנים. ואם כן ה' הנוספת באברהם היא לומר דיש לו דין ישראל המקיימין ה' חמשה חומשי תורה. והקורא אברהם מגרעות נתן באבינו הראשון ח"ו דלא ניכר שדינו כישראל וה"ט דאסור ועובר בעשה, משא"כ **יעקב** דשמו מורה על י' דברות ע"ה זקנים ק' כנגד מאה אמות של היכל ב' על שני לוחות ולזה שפיר קרינן ליה יעקב כי בשם יעקב רמזו ארבעה דברים של ישראל כאמור. **ועוד יש לומר** טעם פשוט דיעקב וישראל הם ב' נשמות עליונות ונשמת יעקב נשארה בו והמיתה היה לישראל לבד (כדאמרינן תענית ה ב יעקב אבינו לא מת) ולכן דין הוא שנוכל לקרות יעקב כיון דהיא נשמה קדושה נפרדת מנשמת ישראל משא"כ גבי אברהם דה' הנוספת הוא להאיר השם עצמו בתוספת זה ולכן היטב חרה לו על הקורא אברהם אברהם דפוגם בשמו בבלי דעת. (פתח עינים – ברכות יג א) **ועוד** טעם שנשאר לו שם יעקב כי הנה למראה עינים נשא שתי אחיות אבל לאה ורחל בסודן למעלה כחדא חשיבי. ולכן נשאר לו שם יעקב לרמוז דלאה ורחל כחדא נינהו ולא עשה איסור ח"ו. **י-עקב** יוד רומז לרחל דהיא ספירה עשירית מ'. **עקב** היא לאה בסוד עקב ענוהו. (מראית העין שם)

זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר אָשֵׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זָרְעֵךְ אֶתְרִיָּה הַמּוֹל לְכֶם כָּל זָכָר. (יז ז)
מצות מילה נקראת 'ברית'. רמז יש כאן, 'ברית' בגימטריא תרי"ב, ובצירוף המצוה עצמה הרי זה תרי"ג, כנגד תרי"ג מצוות. שכן מצות מילה שקולה כנגד כל תרי"ג מצוות התורה. ולא עוד אלא שבלעדיה לא נכנסו גר לדת היהודית ולתרי"ג מצוותיה. (פניני הגר"א)

בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וַיִּשְׁמְעָאֵל בְּנוֹ. (יז טו)
רבן גמליאל אומר, שלח וקרא לשם בן נח ומל את בשר ערלתו ובשר ערלת ישמעאל בנו, שנאמר (בראשית יז, כו) **בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וַיִּשְׁמְעָאֵל בְּנוֹ**. מה הוא **בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה**, בגבורת השמש בחצי היום. ולא עוד, אתא 'עצם' מ'עצם' מיום הכפורים, מה להלן (ויקרא כג, כח) **כָּל מְלֹאכְהָ לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כְּפֻרִים הוּא**, שביום הכפורים נמול אברהם, ובכל שנה ושנה הקב"ה רואה דם הברית של מילה של אברהם אבינו, ומכפר על כל עונותינו, שנאמר (ויקרא טז, ל) **כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם**. (פדר"א פכ"ט, ילקו"ש) ובמדרש - אמר לו אברהם: ומי ימול אותי? אמר לו: אתה לעצמך. נטל אברהם את החרב ואחז בערלתו, והיה מתיירא, לפי שהיה זקן והיה מרתת. אמר לפניו: רבש"ע, זקן אני. מה עשה הקב"ה כביכול? שלח ידו ואחז עמו, והיה אברהם חותך עד שמל. כך עזרא משבח ואומר: **אִתָּה הוּא י-הִנֵּה לְבַדָּה וְגו' וּמִצְאָתָה אֵת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ** (נחמיה ט, ח-ה) **'וְכָרוֹת לוֹ הַבְּרִית'** אין כתיב כאן, אלא **וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית** וכתוב בסוף הפסוק: **וְנִתְּמָם אֵת דְּבָרֶיךָ כִּי צִדִּיק אִתָּה**. (תנחומא) כתב החיד"א – בשם המדרש שהיה מצטער אברהם אע"ה ובא עקרב ועקצו ונימול, ורמז **בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם** ר"ת **בְּעֵצָם** בעקיצת עקרב **צִדִּיק** מל. (חומת ארן)

בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל בְּגִימְטְרִיא יוֹם הַכְּפֻרִים (417 עם הכולל) ולכן מן וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵים שָׁנִים (בראשית יז יא) בפרשת מילה שנה"ח תיבות כמנין 'כפורים' (356 עם הכולל) שמכפר על כל ימות השנה. (רבינו אפרים)
שאלה – הרי קיים אברהם אבינו כל התורה, וקיימא לן מילה שלא בזמנה אינו דוחה שבת ויו"ט, א"כ אברהם שמילתו היה מילה שלא בזמנה, איך היה מותר למול את עצמו ביום כיפור.

תשובה – **בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם**, כוונת המדרש לומר דכיון שהיום ניתנה לו המצוה, היא כמילה בזמנה לכן היה לו מותר לחלל את יום כיפור, דברית מילה בזמנה דוחה יום כיפור. (לוית הן) א"כ ע"פ המדרש שהיה מתירא אברהם וכביכול אחז הסכין הקב"ה עמו הוי **וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית**, א"כ הווי ליה שנים שעשוה לכן לא היה איסור. (חת"ס, מעדני אשר) א"כ לפי המדרש שהיה מצטער ובא עקרב ועקצו אתי שפיר (מעדני אשר) משום הכי אמר הכתוב **נִמּוֹל אַבְרָהָם** ולא כתיב 'מל אברהם' שעקצו עקרב ומצא עצמו מהול. (חומת ארן)
למה המתין הקב"ה עד צ"ט שנים בציווי למול את אברהם?

'צד"ק ט"ת' בגימטריא 'תרי"ג' (613) – כל זמן שלא הגיע לצ"ט כאילו לא היה לו אלוקים, אף על פי שהיה עסוק במצוות פגום היה מן הערלה, ואז אמר **לו אָנִי אֵל שְׂדֵי**, וכן לא אמר הקב"ה ליעקב **אָנִי אֵל שְׂדֵי פָרָה וְרִבְיָה** עד שהיה בן צ"ט שנים ואז בירכו ושינה את שמו, כמו שנקרא אברהם כשהיה בן צ"ט, ואברהם גייר בן צ"ט שנה את ילידי ביתו, וכן יעקב אמר (בראשית לה ב) **הֲסֵרֵי אֵת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶד אֲשֶׁר בְּתַכְכֶּם וְהִתְקַדְּרוּ וְהִתְלַיְפוּ שְׁמֵלְתֵיכֶם**. וזהו שאמר (בראשית כח כא) **וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְהָיָה י-הִנֵּה לִי לֹא-לֵהִיִּם**. (הרוקח)
לכן מברכים 'על' המילה – **על** בגימטריא ק', שמל אברהם ליצחק בן ק'. **המילה** גימטריא צ', שהיתה שרה בת צ' שנים בלדתה את יצחק. (רבינו אפרים)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם לחלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת ramnadlan018@gmail.com